

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/40/2023
Identifikačné číslo spisu:	2116215182
Dátum vydania rozhodnutia:	18.07.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:2116215182.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Bytové družstvo s o sídlom v Trnave, Trnava, Ludvíka Van Beethovena 26, IČO: 00 175 480, zast. UNITED LAWYERS, advokátska kancelária, s. r. o., Bratislava, Mliekarenská 2, IČO: 36 662 291, proti žalovanému Prima banka Slovensko, a. s., Žilina, Hodžova 119, IČO: 31 575 951, zast. SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., Bratislava, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, o vydanie bezdôvodného obohatenia a o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 19C/201/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 23. novembra 2022 sp. zn. 24CoCsp/27/2022, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trnave z 23. novembra 2022 sp. zn. 24CoCsp/27/2022 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 25. októbra 2021 č. k. 19C/201/2016-453 výrokom I. žalobu zamietol; výrokom II. žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Okresný súd vec právne posúdil na základe aplikácie ustanovenia § 488, § 489, § 497, § 502 ods. 1 zák. č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka (ďalej aj „ObZ“), § 2 písm. a) a b), § 1 ods. 2 písm. a) zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy, § 24a zák. č. 129/2010 Z. z. zákona o spotrebiteľských úveroch (ďalej aj „ZoSÚ“), § 52 ods. 1, 2, 3 a 4, § 53 ods. 1 - 4 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy, ako i § 53 ods. 1, 2, 5 a 6 v znení účinnom ku dňu zvýšenia úrokového rozpätia, § 53 ods. 12, § 53a ods. 1 OZ v znení účinnom od 1. marca 2010, § 451 ods. 1 a 2 OZ, ustanovenia § 8b ods. 1 veta prvá, ods. 3 zák. č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej aj „ZoVB“), § 9 ods. 7 v znení účinnom od 1. novembra 2018 ZoVB, § 290 a § 298 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), § 494 OZ, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 CSP.

1.2. V prejednávanej veci žalobca uplatnený nárok skutkovo vymedzil tak, že ide o bezdôvodné

obohatenie žalovaného získané na úkor vlastníkov bytov tým, že žalovaný zvýšil úrokové rozpätie na základe údajne neplatného ustanovenia (bod 5.5. Zmluvy o termínovanom úvere č. XX/XXX/XX z 9. mája 2007), a toto je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Pokiaľ ide o znenie bodu 5.5. zmluvy, súd ho považoval za určité a zrozumiteľné, a teda v tomto smere za platne dojednané (§ 37 ods. 1 OZ), keď zo znenia bodu 5.5. zmluvy vyplýva, že žalovaný je oprávnený jednostranne zmeniť úrokovú sadzbu (resp. úrokové rozpätie), ak dôjde k zmene miery rizika klienta, ktorá môže súvisieť predovšetkým so zmenou ratingu klienta alebo so zmenou rizikovej váhy klienta, pričom sa porovnávajú skutočnosti v čase posledného posúdenia miery rizika klienta s aktuálnymi skutočnosťami (pojmy „miera rizika klienta“ a „rating klienta“ sú ekonomickými pojmami, ktorých význam musel byť žalobcovi ako správcovi a zároveň podnikateľovi zrejmý).

1.3. Zároveň okresný súd poukázal na skutočnosť, že žalobca v žalobe ako dôvod neplatnosti bodu 5.5. zmluvy uviedol, že ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku (nie že je ustanovenie neurčité). Následne až počas konania uviedol, že ustanovenie je neurčité a nezrozumiteľné, a preto neplatné. Tieto tvrdenia žalobcu si odporujú, pretože žalobca v žalobe tvrdí, že uvedené ustanovenie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, že spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa - takýto záver však predpokladá, že žalobca bol schopný pochopiť význam uvedeného ustanovenia, a že už pri samotnom koncipovaní bodu 5.5. bolo zrejmé, že dané ustanovenie umožňuje jednostranné zvýšenie úrokového rozpätia na základe vlastného uváženia žalovaného ako banky. Z uvedeného vyplýva, že pôvodne žalobca v žalobe určitosť predmetného ustanovenia ani nespochybňoval, a vychádzajúc zo žaloby mu bol jeho význam zrejmý - neskoršie spochybňovanie určitosti ustanovenia bodu 5.5. zmluvy považoval preto súd za účelové.

1.4. Neprijateľnosť zmluvnej podmienky uvedenej v bode 5.5. zmluvy (a s tým súvisiaci údajný vznik bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného) žalobca dôvodil znením rozsudkov iných súdov v obdobných veciach. Súd len pre úplnosť odôvodnenia rozhodnutia uvádza, že tieto rozhodnutia sú na prejednávanej vec neaplikovateľné, keďže vychádzajú z iných skutkových okolností, nakoľko v uvedených konaniach nebola posudzovaná zmluva.

1.5. Pokiaľ ide o stanovisko NBS súd poukázal na skutočnosť, že takéto stanovisko nie je pre súd záväzné, napokon v stanovisku nie je vyjadrenie k bodu 5.5. zmluvy, ale iba k bodu 12.1.1.1. zmluvy (uplatnenie sankčného zvýšenia) - na základe ktorého ustanovenia však k zvýšeniu úrokového rozpätia v prejednávanej veci neprišlo.

1.6. Čo sa týka vyslovenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky súd uvádza, že zákon upravuje výnimku, a síce že o neprijateľnú zmluvnú podmienku nejde vtedy, ak ide o predmet plnenia alebo cenu plnenia (§ 53 ods. 2 OZ v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy) a v prípade zmluvy o úvere je úrok odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov, je teda hlavným predmetom plnenia, resp. cenou plnenia. Keďže zmluvná podmienka uvedená v bode 5.5. zmluvy sa týka predmetu plnenia, resp. ceny plnenia, je zo zákona vylúčené jej určenie za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

1.7. V prípade zmluvy o úvere, ktorá je predmetom konania, sa nejednalo o formulárovú zmluvu, do ktorej dlžník nemá možnosť zasiahnuť, ale naopak správca ako odborne spôsobilá osoba mal možnosť ovplyvniť obsah zmluvy - skutočnosť že sa znenie ustanovení neskôr dojednaných zmlúv zhodovalo so znením ustanovení skorších zmlúv (vrátane bodu 5.5.) nie je daná jednostranným pôsobením banky, ale zhodnou vôľou banky a správcu pri procese kontraktácie - preto nemôže ísť o formulárové zmluvy, aj keby sa ich ustanovenia zhodovali.

1.8. Súd dospel k záveru, že bod 5.5. zmluvy nie je možné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku, uvedené dojednanie nie je ani neplatným právnym úkonom, preto nemohlo vzniknúť bezdôvodné obohatenie, ktorého vydania sa žalobca domáhal. Preto súd žalobu ako nedôvodnú zamietol. Keďže súd žalobu zamietol pre neexistenciu nároku žalobcu ako takého, bolo už nadbytočné a procesne nevhodné sa zaoberať námietkou premlčania vznesenou žalovaným.

1.9. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 23. novembra 2022 č. k. 24CoCsp/27/2022-493 výrokom I. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa § 387 CSP; výrokom II. žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

2.1. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd doplnil, že prvoinštančný súd správne uzavrel (ods. 12. odôvodnenia), že v čl. 5.5. zmluvy o termínovanom úvere sú stanovené dôvody, kedy je žalovaný oprávnený jednostranne zvýšiť úrokovú sadzbu a tým zmeniť zmluvné podmienky. Z dôvodu podľa cit. § 53 ods. 3 písm. i) OZ preto predmetná zmluvná podmienka nemôže byť neprijateľnou. Samotné zvýšenie úrokového rozpätia nemusí samo osebe predstavovať aj zvýšenie ceny plnenia (úroku), pričom žalobca neuviedol a nepreukázal, aká bola cena plnenia pred jeho zvýšením a po jeho zvýšení. Teda neuniesol bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno v otázke, či cena plnenia v čase splnenia podstatne prekročila cenu plnenia v čase uzavretia zmluvy. Žalobca aj v odvolaní v súvislosti s touto otázkou uvádza iba výšku úrokového rozpätia v čase uzavretia zmluvy a po zmene, neuvádza a ani v priebehu konania neuviedol, aká bola úroková sadzba (v čase uzavretia zmluvy a po zvýšení úrokového rozpätia). Žalobca neuniesol bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno v otázke, či cena plnenia (rozhodná v zmysle cit. § 53 ods. 4 písm. j) OZ), v čase plnenia podstatne prekročila cenu plnenia v čase uzavretia zmluvy.

2.2. Odvolateľom poukázané rozhodnutia sú na prejednávajúcu vec neaplikovateľné, lebo vychádzajú z iných skutkových okolností, keď v uvedených konaniach bol posudzovaný iný typ úverového produktu, a to zmluva o hypotekárnom úvere (a v prejednávanej veci zmluva o termínovanom úvere), v ktorej ako dlžníci vystupovali fyzické osoby bez zastúpenia (v prejednávanej veci zastúpení kvalifikovaným správcou) a znenie bodov 4.6. a 5.5. nebolo totožné, lebo je v nich inak definovaná zmena miery rizika klienta.

2.3. K právnomu posúdeniu v zmysle § 53 ods. 2 OZ, ktorý v čase uzatvorenia zmluvy nebol platný a účinný odvolací súd uviedol, že § 53 ods. 1 a 2 OZ v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy, vylučoval z prieskumu neprijateľnosti iba predmet plnenia a cenu plnenia, na rozdiel od znenia ustanovenia § 53 ods. 2 OZ účinného od 1. januára 2008 zavedeného novelou č. 567/2007 Z. z., podľa ktorého zo súdneho prieskumu neprijateľnosti boli vylúčené navyše aj neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Prvoinštančný súd v odôvodnení preskúmaného rozsudku cituje znenie § 53 ods. 1 a 2 OZ. Podľa § 879j OZ ustanoveniami danej novely sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2008; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 2008, sa však posudzujú podľa doterajších predpisov. Cit. ustanovenie § 879j OZ zakotvilo tzv. nepravú retroaktivitu zachovávajúcu princíp ochrany minulých právnych skutočností, najmä právnych konaní s tým, že práva už získané sa zachovávajú. Vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté, teda i vykonané právne úkony, sa riadia zrušenou právnou normou. Preto na posudzovanie ustanovení predmetnej zmluvy uzavretej dňa 19. júna 2006 nebolo možné použiť ustanovenie § 54 ods. 1 OZ v znení, ktoré nadobudlo účinnosť až od 1. januára 2008 (vylučujúce prieskum ne/prijateľnosti zmluvnej podmienky v prípade jej individuálneho dojednania). V dôsledku tohto záveru súdu prvej inštancie o individuálnom dojednaní čl. 5.5. zmluvy (ods. 12. odôvodnenia) sú pre posúdenie veci irelevantné.

2.4. K právnomu posúdeniu absolútnej neplatnosti čl. 5.5. zmluvy v zmysle § 37 ods. 1 OZ (pre nezrozumiteľnosť a neurčitosť) a § 39 OZ (pre rozpor so zákonom a dobrými mravmi) odvolací súd uviedol, že na základe výsledkov vykonaného dokazovania odvolací súd dospel zhodne ako prvoinštančný súd k záveru, že predmetná zmluva v uvedenom bode 5.5. nie je neplatná pre neurčitosť a nezrozumiteľnosť v zmysle § 37 ods. 1 OZ, pričom v podrobnostiach odkazuje na závery súdu prvej inštancie obsiahnuté najmä v bode 13. odôvodnenia, s ktorými sa stotožňuje. Je tak bez ohľadu na nesprávny odkaz prvoinštančného súdu na § 35 ods. 2 OZ. Podmienky zmeny úrokovej sadzby sú podľa čl. 5.5. dostatočne zrozumiteľné a jednoznačné, nepripúšťajúce iný, pre spotrebiteľa priaznivejší

výklad, a preto nebol priestor pre použitie interpretačného pravidla podľa § 54 ods. 2 OZ. Riadenie rizika banky je komplexnou, zložitou, odbornou činnosťou banky, ktorá nie je presne špecifikovaná ani v opatrení NBS, keď jednotlivé postupy prijímajú banky v súlade so zákonom č. 483/2001 Z. z. o bankách, najmä jeho § 27. Nie je dobre možné v zmluve presne špecifikovať pojem miera rizika klienta, riziko je vyhodnocované priebežne podľa interných pravidiel banky vypracovaných v zmysle príslušných právnych predpisov, ktoré podliehajú dohľadu NBS, a preto nie je možné dospieť k záveru, že predmetné ustanovenie je neplatné z dôvodu jeho neurčitosti, či netransparentnosti. Zmluvné ustanovenie o zvýšení úrokového rozpätia nemôže napred obsahovať presné pravidlá pre zmenu ratingu, keďže tieto priebežne vyhodnocuje banka na základe podmienok na bankovom trhu a jeho podrobný výpočet nie je možné vopred definovať, najmä ak ide o dlhodobejšiu zmluvu. Je preto nevyhnutná čiastočná všeobecnosť ustanovenia.

2.5. Odvolací súd nezistil ani žiaden rozpor daného dojednania s dobrými mravmi v zmysle § 39 OZ, na ktorý odvolateľ vo všeobecnej rovine odkazuje. Pri posúdení textu ustanovenia 5.5. zmluvy cez prizmu teoretických východísk odvolací súd žiadnu nemorálnosť čl. 5.5. zmluvy, teda jeho rozpor s dobrými mravmi nezistil, keď nezistil, čím by predmetné dojednanie mohlo narušať základné morálne spoločenské zásady. Absencia niektorých okolností pre uplatnenie predmetného ustanovenia, ako na to poukazuje žalobca, by zakladala neurčitosť alebo nezrozumiteľnosť predmetného právneho úkonu, nie však jeho rozpor s dobrými mravmi. Ustanovenie ani jednostranne nezvýhodňuje banku na úkor spotrebiteľov, keďže umožňuje zvýšenie i zníženie úrokovej sadzby. Ani možnosť jednostranného zvýšenia úrokovej sadzby bankou zakotvená v predmetnom ustanovení, sama osebe nezakladá rozpor s dobrými mravmi. Sám zákon totiž jednostrannú zmenu zmluvných podmienok za splnenia zákonom stanovených podmienok pripúšťa (§ 53 ods. 4 písm. i) v spojení s ods. 15 OZ). Pokiaľ odvolateľ v tejto súvislosti poukazuje na neplatnosť predmetného dojednania pre rozpor neprijateľnej podmienky so zákonom v zmysle § 39 OZ, sám neuvádza pre aký rozpor, s ktorým konkrétnym ustanovením zákona, by toto zmluvné dojednanie čl. 5.5. malo byť absolútne neplatné. Odvolací súd pritom takýto rozpor nezistil.

2.6. K individuálnemu dojednaniu zmluvy medzi spotrebiteľmi a bankou odvolací súd uviedol, že závery súdu prvej inštancie o individuálnom dojednaní čl. 5.5. zmluvy sú pre posúdenie veci irelevantné a v danej veci naň nebolo možné prihliadať. Preto odvolacou námietkou, že prvoinštančný súd dospel k nesprávnemu skutkovému zisteniu o individuálnom dojednaní zmluvy, vzhľadom na princíp hospodárnosti súdneho konania (čl. 17 CSP), sa nebolo dôvodné zaoberať.

2.7. K ne/existencii dôvodu na zvýšenie úrokového rozpätia odvolateľ namietal závery súdu prvej inštancie ohľadne dôvodnosti použitia bodu 5.5. zmluvy v bode 14. odôvodnenia rozsudku s tým, že neexistoval racionálny a zmluvne dojednaný dôvod na zvýšenie úrokového rozpätia a žalovaný pristúpil bezdôvodne a svojvoľne k jeho zvýšeniu. I v tomto smere sa odvolací súd stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie podrobne odôvodnenými v bode 14. preskúmaného rozsudku, na ktoré v podrobnostiach odkazuje, v ktorom súd uvádza všetky zistené dôvody danej zmeny.

2.8. K vyhodnoteniu odpovede NBS z 5. októbra 2021 odvolateľ tiež namietal, že súd nevyhodnotil listinný dôkaz - odpoveď NBS z 5. októbra 2021, v ktorom sa vyjadrila k totožnému čl. 5.5. zmluvy. Stanovisko NBS z 5. októbra 2021 v podstate odkazuje na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7Co/13/2018. Rozhodné je, že stanovisko NBS, ktoré samo odkazuje na oprávnenie súdu rozhodnúť o neprijateľnosti dotknutej zmluvnej podmienky, nie je pre súd záväzné, pričom súd svoj názor riadne odôvodnil.

2.9. S poukazom na odôvodnenie prvoinštančného rozsudku neobstojí námietka odvolateľa, že súd sa nezaoberal predmetom konania, teda neplatnosťou čl. 5.5., a že nevykonával právne posúdenie veci. Odvolací súd nezistil, že by prvoinštančný súd sám viedol procesnú obranu žalovaného a bezdôvodne akceptoval všetky jeho procesné námietky, čo odvolateľ ani bližšie nešpecifikoval. Odvolací súd ani nezistil, že by prvoinštančný súd neprípustným spôsobom nahrádzal dôkaznú povinnosť žalovaného, a že by vlastnými úvahami, nad rámec navrhnutých a vykonaných dôkazov, kompenzoval neunesenie dôkazného bremena žalovaného (čo takisto odvolateľ bližšie nešpecifikoval). Prvoinštančný súd v konaní

a pri rozhodovaní neporušil § 191 ods. 1 CSP a ani základné princípy CSP zakotvené v čl. 15 ods. 1. Odvolací súd teda nezistil žiaden taký postup súdu prvej inštancie, ktorým by mal porušiť princíp rovnosti sporových strán zakotvený v cit. čl. 6 CSP. Žalobcom uplatnený odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) a d) CSP teda nebol naplnený.

2.10. O trovách konania rozhodol v súlade s § 255 ods. 1, 2, § 262 ods. 1 a 2 a § 257 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. Podľa žalobcu napádaný rozsudok krajského súdu trpí vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP a odporuje judikatúre (na ktorú v dovolaní poukázal), pretože krajský súd sa v ňom vysporiadal so zásadnou argumentáciou žalobcu obsiahnutou v odvolaní povrchno a nesprávne s odôvodnením, ktoré je nelogické, vnútorne rozporné, rozhodnutie je arbitrárne obsahujúce vnútorne protirečivé odôvodnenie rozsudku a extrémne nespravodlivý výklad zákona z nasledujúcich dôvodov:

3.1.1. Dovolateľ namietal nesprávny a nezákonný procesný postup dokazovania individuálneho dojednania, porušenie práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia a na jeho predvídateľnosť a rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). K čomu poukazujúc na bod 35. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu uviedol, „... že prieskum prijateľnosti/neprijateľnosti zmluvnej podmienky s ohľadom na individuálne dojednanie bol vylúčený v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka, rozsudok prvoinštančného súdu ako jeden z troch hlavných dôvodov zamietnutia žaloby (okrem individuálneho dojednania aj nesprávny záver o neprijateľnosti a neurčitost', nezrozumiteľnosť a vylúčenie prieskumu z neprijateľnosti, nakoľko sa jedná o cenu plnenia), pričom ale záver súdu o individuálnom dojednaní tvorí významnú časť zamietnutia žaloby z dôvodu, že nejde o neprijateľnú podmienku.“ K bodu 7. odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu dovolateľ uviedol, že „prvoinštančný súd skonštatoval, že prieskum neprijateľnej zmluvnej podmienky je vylúčený z dôvodu individuálneho dojednania, už sa ďalej nevenoval právnomu posúdeniu neprijateľnosti čl. 5.5., čo je základom zmätočnosti, nezrozumiteľnosti a nelogickosti celého konania. Dovolací súd (správne odvolací súd - pozn. dovolacieho súdu) v bodoch 34. a 35. odôvodnenia druhoinsančného rozsudku konštatuje nesprávny postup súdu prvej inštancie, ale následne nevykoná nápravu a nepristúpi k právnomu posúdeniu čl. 5.5. vôbec, pričom skonštatuje (obdobne ako súd prvej inštancie v bode 14. odôvodnenia), že sa jedná o cenu plnenia/predmet plnenia, a preto je prieskum opätovne vylúčený.“

3.1.2. Dovolateľ namietal vylúčenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, pokiaľ sa jedná o predmet plnenia/cenu plnenia. Súd aplikovali právnu úpravu § 53 ods. 1 a 2 OZ. Prvoinštančný súd konštatuje v bode 14: „v prípade zmluvy o úvere je úrok odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov, je teda hlavným predmetom plnenia, resp. cenou plnenia. Keďže zmluvná podmienka uvedená v bode 5.5. zmluvy sa týka predmetu plnenia, resp. ceny plnenia, je zo zákona vylúčené jej určenie za neprijateľnú zmluvnú podmienku.“ Uvedený právny záver súdu prvej inštancie je nesprávny a nelogický, nakoľko zmluvná podmienka uvedená v bode 5.5. zmluvy sa netýka predmetu plnenia alebo ceny plnenia, ale týka sa jednostrannej možnosti zmeny predmetu plnenia alebo ceny plnenia dodávateľom (§ 53 ods. 3 písm. j) OZ platný v čase uzatvorenia zmluvy: „dodávateľa oprávňujú na zvýšenie ceny tovaru alebo služieb bez toho, aby spotrebiteľ mal právo odstúpiť od zmluvy, ak cena dohodnutá v čase uzavretia zmluvy je podstatne prekročená v čase splnenia“), ako i prípadu podľa § 53 ods. 3 písm. i) zmena zmluvy bez neexistujúceho dôvodu, a tento prípad je predmetom sporu.

3.1.3. Právne neposúdenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v čl. 5.5. zmluvy v zmysle § 53 ods. 4 písm. i) OZ. Odvolací súd v bode 25. odôvodnenia druhoinsančného rozsudku správne cituje právnu úpravu § 53 ods. 3 písm. i) OZ a následne v bode 26. odôvodnenia konštatuje: „Prvoinštančný súd v tejto otázke správne uzavrel (ods. 12. odôvodnenia), že v čl. 5.5. predmetnej zmluvy o termínovanom úvere sú stanovené dôvody, kedy je žalovaný oprávnený jednostranne zvýšiť úrokovú sadzbu a tým zmeniť zmluvné podmienky. Z dôvodu podľa cit. § 53 ods. 3 písm. i) OZ preto predmetná zmluvná podmienka nemôže byť neprijateľnou. Iná je otázka, či predmetné zmluvné dojednanie bolo určité a

zrozumiteľné, riešená na inom mieste.“ Prvoinštančný súd v bode 12. odôvodnenia prvoinštančného rozsudku neuvádza žiadne dôvody.

3.1.4. Dovolateľ namietal aplikáciu § 53a ods. 1 OZ pri totožnosti čl. 5.5. zmluvy s judikovaným rozhodnutím súdu. Aj napriek poukazu na existenciu právoplatných súdnych rozhodnutí (citované v prvoinštančnom rozhodnutí), ktoré sa vyporiadali s čl. 4.6. Zmluvy (v našom prípade čl. 5.5.) a určili ju za neprijateľnú zmluvnú podmienku, súdy túto skutočnosť nevyhodnotili správne. Zákonný zákaz aplikácie a povinnosť zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi žalovaným bola prvoinštančným súdom úplne odignorovaná. Súd ani v súlade s § 298 ods. 1 CSP nevyslovil, že zmluvná podmienka používaná žalovaným v spotrebiteľskej zmluve pod článkom 5.5. Zmluvy o termínovanom úvere je neprijateľná.

3.1.5. Dovolateľ namietal neuvedenie dôvodu zmeny v jednostrannom oznámení zvýšenia úrokového rozpätia. Nakoľko Oznámenie o zvýšení úrokového rozpätia neobsahovalo žiadny dôvod, spotrebiteľia nemohli zistiť, či existoval aprobevaný dôvod zmeny úrokového rozpätia v zmysle zmenovej klauzuly v čl. 5.5. zmluvy. Žalovaný porušil ustanovenia § 12 ods. 1 ZoSÚ, nakoľko žalovaný neoznámil zmenu úrokovej sadzby v zmysle § 12 ZoSÚ. Preto aj list z 8. júna 2011, ktorým žalovaný údajne oznámil žalobcovi zvýšenie úrokového rozpätia je v celom rozsahu neurčitý, nakoľko nie je jasné, akým spôsobom sa menia podmienky, v akej výške a z akých dôvodov, nakoľko článok 5.5. Zmluvy sám osebe je zjavne zmätočný a nepochopiteľný, pričom obsahuje viac dôvodov, pre ktoré je možné jednostranne zvýšiť úrokové rozpätie bankou. Prvoinštančný súd sa vysporiadal s neuvedením dôvodu v oznámení tak, že oprávnenosť aplikácie zmenovej klauzuly preukázali výpovede svedka N., zamestnanca banky.

3.2. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ uviedol, že nesprávnym právnym posúdením krajského súdu je posúdenie, v zmysle ktorého: „Tu odvolací súd zdôrazňuje, že v danom prípade má za preukázané, že rokovania ohľadom uzatvorenia zmluvy a ich zmien boli dojednané individuálne a za vlastníkov bytov konal správca, ktorý bol odborne spôsobilou osobou, a ktorý mal možnosť do znenia zmluvy zasiahnuť a ak pri neskorších zmluvách nezasiahol, iba z vlastného rozhodnutia, nie preto, že by bola zmluva formulárová.“ „Odvolací súd poukazuje na to, že žalobca ako právnická osoba založená výlučne za účelom správy bytových domov, je povinný hospodáriť s majetkom vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome s odbornou starostlivosťou v súlade s podmienkami zmluvy o výkone správy (§ 8b ods. 2 písm. a) ZoVB). Preto sa možno dovolávať aj odbornej starostlivosti (a teda aj očakávať, že pokiaľ uzatváral Zmluvu o termínovanom úvere č. XX/XXX/XX z 18. 06. 2010, mal určité vedomosti a vedel čo podpisuje) a pokiaľ táto objektívna starostlivosť správcom dodržaná nebola, vytvára to zodpovednostný vzťah medzi ním a vlastníkami.“ „dojednanie bodu 5.5. zmluvy odvolací súd nepovažuje za neplatné pre jeho nezrozumiteľnosť sa nejednoznačnosť. Význam daného ustanovenia bol stranám zrejmý a tu je treba prihliadnuť tiež aj na okolnosti uzatvorenia zmluvy, keď vlastníkov bytov zastupoval správca bytov, ale i to, že zmluva bola dojednaná individuálne, pričom ovplyvniť jej obsah mohli obe strany. Možno len súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie v tom, že žalobca pôvodne určitosť daného ustanovenia nespochybňoval a vychádzajúc zo žaloby mu bol jeho význam zrejmý, pričom uvedené namietal až neskôr, čo možno považovať z jeho strany za účelové.“

3.2.1. Dovolateľ k uvedenému nesprávnemu právnemu posúdeniu uviedol nasledujúce právne otázky: (i) Je možné individuálne dojsť v zmysle § 53 ods. 2 OZ zmluvné ustanovenia s inou osobou ako spotrebiteľom? (ii) Môže dodávateľ, ktorého zaťažuje dôkazné bremeno preukázania individuálneho dojednaní zmluvnej podmienky v súlade s § 53 ods. 3 OZ v spotrebiteľských zmluvách uniesť dôkazné bremeno individuálneho dojednaní podľa § 53 ods. 2 OZ prostredníctvom svedeckých výpovedí v iných súdnych konaniach, popisujúcich všeobecne kontraktálne konanie v iných zmluvných vzťahoch s inými spotrebiteľmi, ktoré o viac ako 3 roky predchádzalo uzavretiu v súdnom konaní preskúmvanej spotrebiteľskej zmluvy? (iii) Sú podmienky uvedené v § 53 ods. 4 písm. a) až w) OZ spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, ak sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny a sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo

ak sú individuálne dojednané, považované za neprijateľné a teda neplatné podľa § 53 ods. 5 OZ, alebo sa na ne vzťahuje režim druhej vety § 53 ods. 1 OZ? (iv) Aké sú výnimky aplikácie § 53a ods. 1 OZ na posudzované neprijateľné zmluvné podmienky; patria medzi ne „iné skutkové okolnosti“, „netotožnosť“, prípadne iné zákonné výnimky? (v) Je možné značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa v zmysle citovaného ustanovenia § 53 ods. 1 OZ hodnotiť podľa súdom hypoteticky nastolenej otázky, že by dodávateľ mohol na základe takto formulovaného ustanovenia aj znížiť úrokovú sadzbu, pričom však nikdy k zníženiu nedošlo? (vi) Možno vylúčiť súdny prieskum zmeny pôvodne zmluvne dohodnutého predmetu plnenia alebo ceny plnenia aplikáciou ustanovenia § 53 ods. 2 OZ, ak sa jedná o zmenovú klauzulu podliehajúcu právnej úprave podľa § 53 ods. 3 písm. i) prípadne j) OZ a nie pôvodne dojednanú cenu plnenia, resp. predmet plnenia? Napádaný rozsudok závisel od vyriešenia uvedených otázok, pretože ich vyriešenie bolo základným predpokladom vydania napádaného rozsudku a tieto otázky v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené. Krajský súd sa týmito otázkami vôbec nezaoberal.

3.3. Dovolateľ navrhol, aby najvyšší súd v zmysle § 449 ods. 1 CSP zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a priznal žalobcovi náhradu trov konania.

4. Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že považujú dovolanie za neprípustné, keďže napadnutým rozhodnutím sa odvolací súd nedopustil porušenia práva žalobcu na spravodlivý proces. Navrhol, aby najvyšší súd dovolanie žalobcu odmietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f) CSP) zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z vád uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

8. Žalobca v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietal porušenie práva na spravodlivý proces, okrem iného, nedostatočným odôvodnením (nepreskúmateľnosťou) rozhodnutia odvolacieho súdu (aj okresného súdu), najmä vo väzbe na nepreukázanie individuálneho dojednania zmluvných podmienok, najmä s poukazom na zmenovú klauzulu 5.5., ktorú považuje za neprijateľnú zmluvnú podmienku, jej neurčitost', nedojednanie zmluvy priamo s vlastníkmi bytov ako spotrebiteľmi namiesto správcu, svojvôľu banky pri zvyšovaní úrokovej sadzby bez uvedenia riadneho vysvetlenia, nevykonanie niektorých dôkazov, nezoberanie sa listom z NBS, neuvedenie dôvodu zmeny v jednostrannom oznámení zvýšenia úrokového rozpätia.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie a rozhodnutie súdov v prejednávanej veci tak, aby konanie ako celok bolo nielen zákonné, ale aj spravodlivé.

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

10.1. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, 5Cdo/57/2019) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

11. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Jednou z najdôležitejších súčastí základného práva na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je povinnosť súdu vyrovnať sa s argumentmi sporovej strany. V tomto kontexte nie je úlohou skúmať, či zo strany súdu boli poskytnuté vecne správne odpovede, ale či nastolené otázky relevantného významu pre vec boli zodpovedané dostatočne vyčerpávajúco.

11.1. Faktické a právne zdôvodnenie rozsudkov nižších súdov musia byť primerane obsiahle. Odvolací súd sa vysporiada ako s faktami, tak aj s právnou argumentáciou súdov nižších inštancií, rovnako ako s návrhmi predloženými odvolateľom/dovolateľom (...) odvolací súd sa musí zaoberať argumentmi odvolateľa/dovolateľa (porovnaj Bochan proti Ukraine, č. 7577/02, § 84, 3. máj 2007).

11.2. Funkciou odôvodneného rozsudku (rozhodnutia) je umožniť stranám sporu podať účinný opravný prostriedok a ukázať im, že boli vypočuté (...), že dôvody rozhodnutia boli dostatočne jasné a zrozumiteľné a vzali do úvahy argumenty uvádzané v opravnom prostriedku (Klemeco Nord AB proti Švédsku, č. 73841/01, § 42, 19. december 2006).

11.3. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá však na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

12. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

12.1. Podľa § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

12.2. Podľa § 393 ods. 2 CSP v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. (...)

12.3. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

13. Podľa čl. 2 ods. 1 CSP ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

13.1. Podľa čl. 2 ods. 2 CSP právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

14. Jedným zo základných aspektov právneho štátu je princíp právnej istoty. Zákonná formulácia princípu právnej istoty vyjadrená v čl. 2 CSP chráni hodnotu predvídateľnosti práva, resp. súdnych rozhodnutí ako jednu z najvyšších ústavných hodnôt materiálneho právneho štátu.

15. Podľa § 53a ods. 1 OZ, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

16. Bod 5.5. Zmluvy o termínovanom úvere č. XX/XXX/XX z 9. mája 2007 (č. l. 44 a nasl. spisu) znie takto: „Banka má právo adekvátnym spôsobom meniť úrokovú sadzbu v prípade, ak dôjde k zmene miery rizika Klienta. Zmena miery rizika Klienta môže súvisieť predovšetkým so zmenou ratingu Klienta stanoveného Bankou, alebo so zmenou rizikovej váhy Klienta podľa pravidiel stanovených Národnou bankou Slovenska. Pre posúdenie zmeny miery rizika Klienta sú rozhodujúce skutočnosti platné v čase ich ostatného posúdenia v porovnaní s aktuálnymi rozhodujúcimi skutočnosťami. Príslušnú zmenu úrokovej sadzby je Banka oprávnená uskutočniť automaticky bez dodatkov k Úverovej zmluve. Banka predmetnú zmenu v primeranej lehote oznámi Klientovi.“ Dovolateľ namietal nesprávne posúdenie a nedostatočné odôvodnenie predmetnej zmluvnej podmienky odvolacím súdom.

17. Dovolací súd zo svojej rozhodovacej praxe zistil, že obsahovo totožná zmluvná podmienka v bode 5.5. zmluvy o termínovanom úvere č. XX/XXX/XX zo 16. decembra 2008 v znení: „Banka má právo adekvátnym spôsobom meniť úrokovú sadzbu v prípade, ak dôjde k zmene miery rizika Klienta. Zmena miery rizika Klienta môže súvisieť predovšetkým so zmenou ratingu Klienta stanoveného Bankou, alebo so zmenou rizikovej váhy Klienta podľa pravidiel stanovených Národnou bankou Slovenska. Pre posúdenie zmeny miery rizika Klienta sú rozhodujúce skutočnosti platné v čase ich ostatného posúdenia v porovnaní s aktuálnymi rozhodujúcimi skutočnosťami. Príslušnú zmenu úrokovej sadzby je Banka oprávnená uskutočniť automaticky bez dodatkov k Úverovej zmluve. Banka predmetnú zmenu v primeranej lehote oznámi Klientovi.“, bola už predmetom skúmania v spore vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 14C/21/2017 o vydanie bezdôvodného obohatenia medzi totožnými stranami a vo výroku rozsudku Okresného súdu Piešťany z 13. augusta 2020 sp. zn. 14C/21/2017 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Trnave z 24. novembra 2021 sp. zn. 25Co/90/2020 bola právoplatne vyhlásená za neprijateľnú. Najvyšší súd rozsudkom z 31. mája 2023 sp. zn. 5Cdo/71/2022 dovolanie žalovaného Prima banky Slovensko, a. s. proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 24. novembra 2021 sp. zn. 25Co/90/2020 zamietol, pričom ústavný súd uznesením z 5. decembra 2023 sp. zn. IV. ÚS 617/2023 ústavnú sťažnosť sťažovateľa Prima banky Slovensko, a. s. odmietol.

18. V ďalších rozhodnutiach najvyššieho súdu s obdobným predmetom konania (napr. sp. zn. 7Cdo/98/2022, 7Cdo/74/2023, 4Cdo/78/2023, 4Cdo/77/2023, 1Cdo/51/2023, 2Cdo/66/2022) dovolací súd rozhodoval o dovolaniach žalobcu proti rozsudkom odvolacieho súdu, ktorý potvrdil rozhodnutia súdu prvej inštancie o zamietnutí žalôb žalobcu. Súd prvej inštancie v týchto prípadoch žaloby zamietol, pretože nepovažoval bod 5.5. zmluvy o úvere za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ale za bod platne dojednaný, určitý a zrozumiteľný. Význam tohto bodu bol podľa názoru súdu prvej inštancie stranám zrejмый a bolo preukázané, že rokovania týkajúce sa uzatvorenia zmluvy a ich zmien boli dojednané individuálne, pričom za vlastníkov konal správca, ktorý bol odborne spôsobilou osobou, a ktorý mal možnosť do znenia zmluvy zasiahnuť. Najvyšší súd na dovolanie žalobcu rozsudky odvolacieho súdu zrušil a veci mu vrátil na ďalšie konania, pričom vo vzťahu k obom dôvodom prípustnosti dovolania uplatneným sťažovateľom (§ 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP) uviedol, že „z rozsudku Najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/71/2022 z 31. mája 2023 vychádzal ako z prejudikatúry, ktorá už vyhodnotila právnu otázku týkajúcu sa neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorá už bola v rozhodovacej praxi dovolacím súdom vyriešená.“ I tieto rozhodnutia najvyššieho súdu boli posudzované ústavným súdom, pričom ústavné sťažnosti boli odmietnuté uzneseniami sp. zn. I. ÚS 140/2024, IV. ÚS 663/2023, I. ÚS 111/2024 pre zjavnú neopodstatnenosť.

19. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu, senátu rozhodujúceho v prejednávanej spore, pokiaľ obsahovo totožná zmluvná podmienka bola predmetom skúmania súdmi nižšej inštancie a vyhlásená za neprijateľnú a najvyšší súd sa s takýmto posúdením stotožnil (pozri bod 17. tohto rozhodnutia a rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/71/2022), pričom v ďalších rozhodnutiach najvyššieho súdu s obdobným predmetom názor obsiahnutý v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/71/2022 nebol spochybnený (pozri bod 18. tohto rozhodnutia), potom od takéhoto názoru sa dovolací súd nepovažuje za potrebné odkloniť, stotožňuje sa s ním a v celom rozsahu naň odkazuje, lebo je plne aplikovateľné aj na rozhodovanú vec.

19.1. V danom prípade sa odvolací súd stotožnil so súdom prvej inštancie, že bod 5.5. zmluvy nie je možné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku, uvedené dojednanie nie je ani neplatným právnym úkonom, preto nemohlo vzniknúť bezdôvodné obohatenie, ktorého vydania sa žalobca domáhal, čo je v rozpore s rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/71/2022 a ďalšími rozhodnutiami najvyššieho súdu citovanými v bode 18. tohto rozhodnutia, v ktorých posúdenie a vyhlásenie tejto zmluvnej podmienky za neprijateľnú bolo akceptované.

20. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd postupoval v súlade s vyššie uvedenými rozhodnutiami najvyššieho súdu, konštatoval prípustnosť dovolania žalobcu a aj jeho dôvodnosť. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450

CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

21. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.